І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації
'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го ВЕРЕСНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 3, 1958 No. 168. VOL. LXV.

ЛІГА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ І Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ ВІДЗНАЧИЛИ СВОЄ 25-РІЧЧЯ ЮВІЛЕЙНИМИ КОНВЕНЦІЯМИ

Клівленд, Огайо. — Ліга Української Молоді Північної Америки і Товариство Українських Професіоналістів, що були зорганізовані під час світової вистави в Шикаго в 1933 році та які об'єднують головно ту українську молодь і тих українських професіоналістів, що народжені в Америці і Канаді, відзначили 25-річчя свого існування ювілейними конвенціями, що відбулись тут впродовж останнього кінця тижня від 29-го серпня до 1-го вересня в готелі Статлер.

Конвенція Ліги Молоді, в якій взяло участь 210 зареєстрованих делегатів та багато гостей, почалась в суботу, 30 серпня, вибором Президії, яку очолив п. Максимович з Маямі, Флорида, звітами дотеперішньої управи, очолюваної д-ром Драгіндою та звітом конвенційного комітету, очолюваного Тарасом Шмагалою. На цій першій сесії виголошено і відчитано ряд привітів, про чому від УНСоюзу вітав конвенцію заступник головного предсідника п. Йосип Лисогір, від Крайової Пластової Старшини її голова д-р Ярослав Падох, від УРСоюзу п. Едвард Попіль, від У. К. Комітету адв. Іван Робертс.

Крім звітів та ділових нарад, в програму конвенції входили дві більші імпрези: концерт і бенкет, що відбулись в неділю, 31-го серпня.

Фестиваль пісні і танці.

Культурні імпрези, що відбуваються щороку під час конвенцій Ліги, вже мають свою традицію справжніх фестивалів української пісні і танцю. Цю традицію продовжено і збагачено цьогорічним концертом, що відбувся в одній із репрезентативних місцевих концертових заль та на програму якого склались: виступ місцевого хору „Гомін" під дириґентурою проф. Ярослава Барнича та виступ одного з найкращих і найбільш надійних українських хорів в Америці під цю пору — „Трембіти" з Дітройту під дириґентурою проф. Кирила Цепенди, сольові виступи баритона Михайла Мінського і сопрано Дороті Олен, яка також заповідала поодинокі точки програми концерту, та виступи танцювальних груп УНО з Торонта під проводом С. Фжуґана, місцевих пластунів під проводом п. Руденського та місцевих сумівців під проводом п. В. Богуславського. Із сольовою точкою виступав танцюрист Юрій Русин.

Губернатор О'Нейл закликає до зберігання національних традицій.

Конвенцію Ліги вітав особисто короткою промовою на початку бенкету в неділю ввечорі губернатор стейту Огайо, С. Вільям О'Нейл. Америка здає собі справу з величезного вкладу поодиноких етнічних груп, в цьому і української, в її розвиток і культуру та може бути тільки вдячна тим групам, бо вони у великій мірі причинились до того, чим вона є — незрівняною країною волі, добробуту і прогресу — твердив губернатор, гратулюючи Лізі Української Молоді, як і всій українській спільноті за її великий вклад в американське життя і розвиток.

Бенкет, що відбувся у великій балевій залі готелю Статлер, був головною імпрезою для відзначення 25-річчя Ліги. Відкрив бенкет голова Конвенційного Комітету Тарас Шмаґала, а проводив ним Степан Зінчак. Першим промовцем на бенкеті, після короткого звіту про недавній спортовий з'їзд Ліги, складеного п. Я. Пронком, був головний предсідник Українського Народного Союзу п. Дмитро Галичин. Товстмастер бенкету, покликаючи п. Д. Галичина до слова, між іншим пригадав, що власне У. Н. Союз був хресним батьком Ліги перед 25 роками. П. Д. Галичин, промовляючи спо-

(Продовження на стор. 3-тій)

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР САС-ЯВОРСЬКИЙ — УКРАЇНСЬКИМ „МУЖЕМ РОКУ" В ЗДА

АДВ. ІВАН РОБЕРТС ОЧОЛЮЄ Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ

Клівленд, Огайо. — Товариство Українських Професіоналістів, що відбуло тут упродовж останнього кінця тижня свою чергову конвенцію, відзначаючи рівночасно своє 25-річчя, найменувало д-ра Олександра Сас-Яворського українським „Мужем Року" за його надзвичайні заслуги для популяризації української справи в Америці. Д-р Сас Яворський здобув собі славу „найпопулярнішої людини" в Америці своїми виступами на телевізійній програмі „Запити вартости 64,000 долярів", виявивши феноменальне знання американської історії. Під час своїх виступів д-р Сас Яворський завжди підкреслював своє українське походження та використовував кожну нагоду, щоб сказати правду про Україну. На мідяному плякаті, що ним Т-во Професіоналістів нагородило д-ра Яворського, як „Мужа Року", виписано під його портретом: „вчений, патріот, український амбасадор доброї волі". Врочиста церемонія вручення нагороди відбулась під час бенкету в суботу, 30-го серпня, товстмайстром якого був п. Йосип Лисогір, заст. гол. предсідника УНСоюзу. Д-р Сас Яворський, приймаючи нагороду, виголосив при цьому промову, заявляючи, що він вважає ту нагороду більше зобов'язанням, ніж заслугою та підкреслюючи, що він всюди зустрічав велике зрозуміння для української справи, якщо її відповідно представити. Він вважає, що не може бути „кращої комбінації", як американський українець, бо американець має волю, а українець вміє її оцінити. Д-р Олександер Сас Яворський є вже третім з черги „Мужем Року", нагородженим Т-вом Професіоналістів. Першим був сл. п. д-р Лука Мишуга, головний редактор „Свободи", нагороджений після його смерти в 1956 р., а другим, нагородженим минулого року, був Михайло Стар, міністер праці Канади. З промовами на бенкеті виступали ще: адв. І. Панчук, адв. М. Пізнак, проф. Л. Добрянський, інж. Є. Волошин, суддя І. Гонас, адв. І. Робертс та інші. Раніше відбулась ювілейна сесія Т-ва, на якій обрано нову управу в складі: адв. І. Робертс — президент, д-р М. Луцик і п-ні Ольга Монастирська — заст. президента, Павлина Дика — рекорд. секр., Алісія Шіпка — кореcп. секр., адв. Ю. Волинець — касир, а Ч. Монастирський, інж. Є. Волошин і ред. С. Шумейко — члени Ради. Під час бенкету як і сесії, поодинокі промовці підкреслювали велику працю, яку вклав у оживлення праці Т-ва його дотеперішній президент проф. Честер Монастирський з своєю дружиною Ольгою. Окремо відзначено на бенкеті всіх дотеперішніх президентів: адв. О. Малицького, д-ра В. Галана, адв. Р. Смука, адв. В. Кузьму, п. В. Семенину, адв. Й. Чарновського, п. Й. Гурського, д-ра С. Мамчура, адв. М. Пізнака, п. Й. Лисогора, ред. С. Шумейка, інж. Є. Волошина та, зокрема, головного ініціятора і основоположника Т-ва, покійного вже д-ра Г. Скегара.

З'ЇЗДИ МУН, ОДВУ ТА БО ВІДЗНАЧИЛИ 25-РІЧЧЯ МУН

Лігайтон, Па. — В днях 30, 31 серпня та 1 вересня ц. р., відбулися тут на оселі ім. О. Ольжича з'їзди МУН, ОДВУ та братніх організацій. Проходили ці з'їзди під знаком урочистого відзначення 25-річчя існування організації Молоді Українські Націоналісти, з нагоди чого була відправлена в неділю полева Служба Божа та відбулося посвячення прапору Гол. Управи МУН, що його довершив всч. о. Лещишин. По полудні після ювілейної доповіді, що її виголосив д-р Мих. Данилюк, відбувся бенкет, на якому були відчитані привіти від полк. А. Мельника, від ПУН та інших установ й осіб. Вітали МУН з ювілеєм особисто проф. Грановський від ЦУ ОДВУ, Павлина Різник від УЗХ, Раїса Шило-Бакум від Зарева, д-р Володимир Галан від Українського Народного Союзу та ЗУАДК-ту й інші. Під час бенкету передано відзначення заслуженим членам МУН та найактивнішому відділові МУН, що ним був Відділ із Рачестеру. З'їзд ОДВУ відкрив голова Центральної Управи проф. Олександер Грановський і проводив його нарадами на протязі трьох днів д-р Петро Стерчо. У висліді нарад до нової управи ОДВУ обрано нову Центральну Управу ОДВУ, до якої увійшли: проф. О. Грановський, як голова, В. Різник, як заступник голови і виконуючий обов'язки голови, інж. Степан Куропась, Іван Білоус та д-р П. Стерчо, як заступники голови на Іллиной, Мишиґен і Питсбурґ, М. Дорожинський, як Секретар, П. Шуган, як фін. серкетар, С. Стецик, як скарбник, А. Шекерик, В. Попович та Т. Бак-Бойчук, як референти і В. Зуляк та П. Ґенґало, як члени. Обрав нову Головну Управу і 17-ий З'їзд МУН, програмову доповідь на якому виголосила п-ні Раїса Шило-Бакум. До нової ГУ МУН увійшли: В. Попович, почесний голова, Р. Шраменко — голова, М. Попович, — заступник голови, А. Домарацький — секретар, Т. Сущик, І. Шуган, В. Процик й О. Різник — референти та З. Подубинська, О. Бак-Бойчук і Д. Січ — члени. Головну Управу Українського Золотого Хреста вирішено перенести до Дітройту. До неї увійшли: М. Квітковська — голова, — А. Левкут і д-р Галина Лащенко — заступники голови, Г. Білоус — секретар, Т. Мойсюк, В. Кавка, О. Ґенґало, М. Харамбура, Н. Падучак, Н. Михалевич — референти, та М. Трушовська, Є. Коцюба, Т. Залійська — члени. З нагоди усіх цих з'їздів Академічне Товариство „Зарево" відбуло свою окрему сесію, на якій вирішено відбути черговий з'їзд „Зарева" уже в найближчому часі у Ню Йорку. Підготовою З'їзду має зайнятися нюйоркська клітина „Зарева".

В БОФФАЛО ВІДБУВСЯ З'ЇЗД СТАРШОГО ПЛАСТУНСТВА ЗДА І КАНАДИ

Боффало, Н. Й. — На пластовій оселі „Новий Сокіл" в Норт Коллинс біля Боффало відбувся в днях 30 і 31 серпня та 1 вересня ц. р. Четвертий З'їзд Уладу Старших Пластунів, в якому взяло участь 69 старших пластунів і 78 ст. пластунок із пластових осередків ЗДА і Канади. Комендантом старшого пластунства зібраного на з'їзді був ст. пл. поучник Нестор Шуст із Бриджпорту. Нарадами з'їзду проводив пл. сен. Юрій Ференцевич із Джерзі Ситі, а секретарювали ст. пл-ка Дарія Гуляк із Торонта (Канада) та ст. пл-ка Зеновія Кохановська (Филаделфія). У програму з'їзду входили три доповіді, в кожній із яких брало участь по чотири доповідачі на тему цілей програми і форм діяльности старшого пластунства, над якими відбулася широка дискусія. В рямцях з'їзду діяли чотири комісії: мандатна під проводом ст. пл. Тараса Когута, статутова під проводом ст. пл. Любомира Онишкевича, резолюційна під проводом ст. пл. Юрія Галущинського та номінаційна під проводом ст. пл. Євгена Хоростіля. У висліді нарад з'їзду обрано головних референтів до булав головного булавного пластунів та головної булавної пластунок. Головними референтами стали ст. пл. Юрій Галущинський (Филаделфія, Па.), та ст. пл-ка Наталка Палідвор (Ню Йорк). Усі три дні прапори на таборових маштах були спущені до ¾ висоти на знак жалоби по багатонадійному пластовому виховникові ст. пл. Яркові Білинському із Шикаго, за якого була теж відправлена окрема панахида в неділю після Служби Божої. У з'їзді взяв участь Начальний Пластун Сірий Лев, голова ГПР інж. Яро Гладкий, голова ГПБ д-р Осип Бойчук, заст. голови ГПР Цьопа Паліїв, член ГПР д-р Б. Салабан, крайові коменданти пластунів і пластунок ЗДА і Канади, як теж головний булавний пластунів, пл. сен. ред. Богдан Кравців, який промовляв під час ст. пластунської ватри в неділю 31 серпня і під час урочистого закриття з'їзду.

● Представник департаменту, який опікується державними ресурсами в Канаді, заявив, що число чорнобілих американських журавлів збільшилося цього року на 3, і всіх їх є 35. Цих трьох молодих журавлів завважали в Національному Парку, в північно - західній Алберті.

У ЖЕНЕВІ ВІДКРИЛАСЬ КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ МИРНОГО ВИКОРИСТАННЯ АТОМУ

Женева. — З участю понад 5,000 делеґатів - науковців від 67 країн відкрилась у Женеві в минулий понеділок 1-го вересня ц. р. Друга Міжнародна конференція Об'єднаних Націй для мирного використання атомової енергії. Президентом конференції є французький делеґат, проф. Франсіс Перрен. При відкритті конференції вислухано через радіо короткого звернення президента Айзенгавера, що його награно у Вашингтоні на плиту безпосередньо перед від'їздом Президента на літній відпочинок в минулому тижні. Президент Айзенгавер пригадує першу таку конференцію з 1955 року і величезний поступ, що його зробила наука від того часу. Він деклярує виявлювання іншим країнам досвіду, що його Америка придбала в атомових дослідах. Так само Совєти задеклярували готовість у міжнародній співпраці над дальшими атомовими дослідами. Совєти виставили з нагоди тієї конференції реактор довжиною на 64 стопи — найбільший з усіх, що були досі відомі. Большевики назвали цей реактор „Оґра". Водночас совєтські вчені близько цікавилися американським реактором. У першому дні конференції промову виголосив також головний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд, який спеціяльно з цією ціллю прилетів до Женеви з Середнього Сходу. У своїй промові Гаммершилд підкреслив потребу використання атомової енергії, як погінної сили, суперницької силі електрики, що колись заступила була пару. Гаммершилд висловив переконання, що тепер є куди більші практичні можливості для використання атому для мирних цілей, аніж вони були три роки тому. Проте, за пресовими коментарями, між делеґатами нема ентузіязму, бо всі здають собі справу, що кошти продукції атомової енерґії все ще такі високі, що мине ще дуже багато часу, поки можна буде в ширших розмірах користуватись атомовою енерґією для цілей щоденної цивілізації (світло), медицини, хліборобства, біології і наукових досвідів. Голова совєтської делеґації проф. Є. С. Ємельянов ствердив, що від збудування у 1954 р. атомової електрівні силою 5,000 кіловатів Совєти не збудували ніодного більше атомового промислового закладу. У будові — казав Ємельянов — знаходяться три атомові електрівні, що мають витворювати 400,000 до 420,000 кіловатів електрики. Головою американської делеґації є Луїс Л. Штравс.

САТЕЛІТ „ВАНҐАРД" ПРОЛЕТІВ 7,500 МИЛЬ ДО ПІВДЕННОГО АТЛАНТИКУ

Вашингтон. — Аж тепер фльота повідомляє, що сателіт „Ванґард", який вистрелено в космічні простори 27-го травня, не попав в орбіту Землі, тільки полетів на Південний Атлантик, зробивши 7,500 миль. Трискладова ракета мала долетіти до висоти 300-400 миль і тільки тоді попасти в орбіту. Але третя частина долетіла до висоти 2,200 миль, бо летіла під неправильним кутом, і після того полетіла разом із штучним місяцем на Південний Атлантик.

У НЮ ЙОРКУ ВІДБУВСЯ ДРУГИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ

Ню Йорк. — Заходами Товариства Українських Інженерів Америки й Українського Технічного Товариства Канади, для відзначення 60-ліття Київського Політехнічного Інституту та 60-ліття Т-ва українських студентів політехніки у Львові „Основа", відбувся в минулу суботу і неділю, 30 і 31 серпня ц. р., Другий З'їзд Українських Інженерів Північної Америки. В суботу, о год. 1 попол., голова СУІА, арх. Іван Жуковський, відкрив З'їзд в залі Українського Інституту Америки та привітав усіх приявних відпоручників чужих установ і Товариств, як також делеґатів Відділів ТУІА. Явилися делеґати: він НТШ проф. М. Зайців і проф. В. Січинський від Українського Технічного Т-ва проф. Драбатий, від централі Т-ва лікарів д-р Сочинський, від Українського Інституту Америки дир. Ю. Ревай, від НТШ Канади проф. Е. Вертипорох, який, зрештою, був співгосподарем з'їзду. Прибула також з Клівленду вдова по основнику львівського Т-ва студентів політехніки „Основа", пані Дидинська. Зокрема інж. Жуковський привітав почесного члена ТУІА інж. Рижевського. Приявними були відпоручники Відділів ТУІА з Шикаґо, Дітройту, Клівленду, Филаделфії і Ню Йорку. Президію З'їзду становили, як почесний голова — інж. Рижевський, як діючий голова проф. д-р Е. Вертипорох, заст. голови інж. Каплистий, та секретарі інж. Кльован і інж. Цебульський з Канади. Голова З'їздового Комітету інж. І. Колтунюк відчитала письмові привіти. Професор М. В. Подруцький виголосив доповідь на тему „60-ліття Київського Політехнічного Інституту", а інж. М. Курах з Клівленду доповідь на тему „60-ліття Т-ва українських студентів львівської політехніки „Основа". Після того члени З'їзду розійшлись по Комісіях, в яких наукові доповіді виголосили проф. Е. Вертипорох, проф. П. Єфремів, проф. Б. Гнатюк і інж. Балас з Канади. Увечері в суботу відбувся в залі готелю Ню Йоркер бенкет з участю 100 осіб, на якому товстмайстром був інж. Роман Левицький. Після бенкету відбувся баль. В неділю вранці учасники взяли участь в Богослужбах в церквах Ню Йорку, а о год. 3-ій відбулись в залі Українського Інституту Америки наради організаційного характеру, якими проводив інж. Роман Білинський. У висліді з'їзду прийнято широку резолюцію з 7-х точок. Наприкінці відбулась товариська гутірка за часм.

В ЕЛЛЕНВІЛ ТА В КЛІВЛЕНДІ ВІДБУЛИСЯ МАНІФЕСТАЦІЙНІ ЗДВИГИ СУМА

Еленвіл, Н. Й. — В днях 30, 31 серпня і 1 вересня ц. р. відбувся тут Сьомий Маніфестаційний Здвиг СУМА (Сходу ЗДА), що в ньому взяло участь 1180 членів СУМа і ЮСУМА в одностроях і яких 4,500 гостей. Здвиг започатковано в неділю 31-го серпня Службою Божою, що її відправив впр. о. монс. Бабак, як відпоручник єпископа Стемфорду Преосв. кир Амвросія Сенишина. Службу Божу для православних відправляли впр. оо. Ткачук та Непрель. Після Богослужби відбулося посвячення каплиць для вірних католицької і православної Церков. Офіційну частину Здвигу започатковано в неділю по полудні відчитанням привітів, що наспіли з Білого Дому, від Едґара Гувера, сенаторів і конґресменів, губернаторів та від українських організацій ЗДА і Канади. Промовляли ред. Микула з Лондону, заступник голови ЦУ світової СУМ і заступник голови ЦЕСУС-у, ред. В. Душник від УККА, проф. І. Вовчук від організацій визвольного фронту та голова ГУ СУМА п. Мих. Фурда. Основну доповідь виголосив голова АБН Ярослав Стецько. У президії були заступлені УНСоюз, що його репрезентував касир УНС п. Роман Слободян, „Провидіння", „Пласт", СУСТА та ООЧСУ. У дальшу програму здвигу входила інсценізація „Бій під Конотопом" (сумівці на конях), спортові змагання та ін. Ухвалено також низку резолюцій, основною темою яких було гасло „Визволення України — наша мета".

Клівленд, Огайо. — Рівночасно із здвигом СУМА на власній оселі в Еленвіл, Н. Й., подібний здвиг цієї патріотичної організації молоді для західніх стейтів відбувся в Клівленді. В здвизі взяло участь 1,200 сумівців з осередків з Клівленду, Мілвокі, Міннеаполіс, Шикаґо, Флінт, Дітройту, Акрону, Янґставну і Кентону, які впродовж трьох днів таборували на площі здвигу. Комендантом здвигу був п. В. Корлятович, а поодинокі функції на здвизі та в його підготові виконували: Т. Древницький, С. Кріслатий, Т. Бурий, І. Коломиєць, П. Присяжний, М. Лішнянський, Я. Кубин, С. Маланчук, д-р С. Крив'як, І. Павник, Л. Кусяка, проф. Ю. Лінчевський, інж. В. Ліщинський, Т. Цішкевич, М. Кіґічак, О. Стасюк та інші. Головну Управу СУМА репрезентували п. Л. Футала з Дітройту, п. В. Шарван з Бофало та інж. В. Левицький з Шикаґо. Головна програма здвигу, в якій взяла участь, крім сумівців, велика кількість гостей, відбулась в неділю, 31-го серпня. Започатковано її Богослужбою, яку відправив під вільним небом всч. о. монсіньйор Дмитро Гресько, виголошуючи відповідну до нагоди проповідь. Після Богослуження виголошено кілька привітань, при чому від УНСоюзу і УККА вітав здвиг през. Дмитро Галичин, а від Крайової Пластової Старшини д-р Ярослав Падох. Після обіду відбулась головна програмова частина здвигу, під час якої з промовами виступали п-ні Слава Стецько та п. Лев Футала. У програмі здвигу, в результаті якого схвалено відповідні резолюції, відбулась багата мистецька і спортова програма, з показами культурної і спортової самодіяльности сумівської молоді.

1,000 ГОСТЕЙ НА СПОРТОВИХ І КУЛЬТУРНИХ ІМПРЕЗАХ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Керґонксон, Н. Й. — Приблизно 1,000 гостей було на Союзівці, оселі УНСоюзу в Кетскильських горах впродовж довгого минулого кінця тижня, беручи участь чи приглядаючись двом важливим імпрезам: тенісовим змаганням за першенство Української Спортової Централі Америки і Канади, влаштованим Карпатським Лещетарським Клюбом в Ню Йорку та керованим інж. Богданом Раком, і виступові акторів „Веселого Львова".

Великий успіх акторів „Веселого Львова"

Під час довгочого вікенду з нагоди Дня Праці, відбувся на Союзівці, в неділю 31-го серпня ввечорі, виступ колишніх акторів театру малих форм „Веселий Львів", який пройшов з вийнятково великим мистецьким успіхом, при участи багатьох сотень публіки. Акторів „Веселого Львова", пп. Ірину і Юрія Лаврівських, п. Лізу Шашаровську-Чепіль і п. Марію Лисяк привітав перед виступом головний касир УНСоюзу п. Р. Слободян, який передав слово п. Ірині Лаврівській, яка вела програму. В репертуарі виступаючих були деякі давні „пробої" „Веселого Львова" як „Синій сад" і „Якби я мав чорнокнижника владу", Юрія Лаврівського, „Сніг паде" Лізи Шашаровської-Чепіль, і „Найкраща в світі жінка" Марії Лисяк. Крім цього артисти дали деякий новий репертуар, характеру настросвого, народного і веселого. Зокрема подобались „Осінній лист", відспіваний п. Лізою Шашаровською-Чепіль, „Ґандзя", виконана п. Марією Лисяк, і „Гуцулка Ксеня" на американський лад, та львівська „Баллядa про боксера Білого", відспівані Юрієм Лаврівським. Конферансьє Ірини Лаврівської, а також її монолог „Миляні баньки" викликали довгі оплески численної публіки, зібраної під небом на тлі темніючих масив гір, на площі біля клюбу „Веселка". Разом з кол. акторами „Веселого Львова" взяла у часть у виступі оркестра „Амор", яка своєю грою у великій мірі причинилась до небуденного успіху вечора. Цей вечір „Веселого Львова" на Союзівці дав черговий доказ, як дуже потрібно нам було б українського театру такого типу і як прихильно вітала б виступи подібного роду наша публіка, все одно, з новоприбулих чи тут народжених глядачів і слухачів.

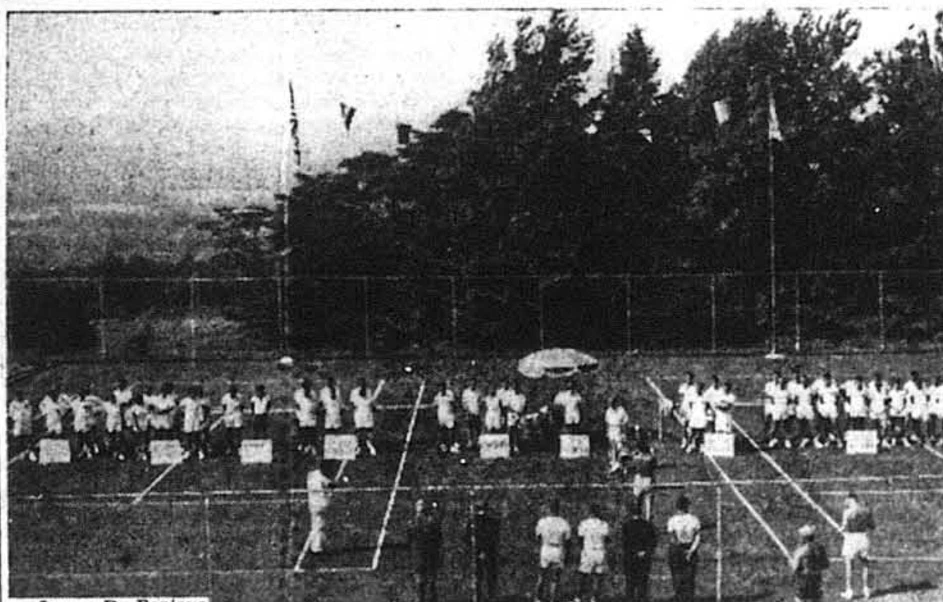

Фото: В. Берізка

Врочистість проголошення переможців та вручування нагород у тенісових змаганнях на Союзівці. Змагання, якими керував інж. Богдан Рак, закінчились фіналами чоловіків, жінок і сеньйорів, у яких перемогу здобули п. Юрій Король („Черник", Дітройт), п-ні Ірина Стецик („Львів", Торонто) та інж. Ракочий („Сокіл", Сиракюзи). До змагань ставало вісім клюбів. Гол. касир УНСоюзу п. Роман Слободян, управитель Союзівки п. Данило Слободян, його асистент п. Володимир Квас та п. Тарас Грицай вручили переможцям нагороди від УНСоюзу, „Свободи" і Української Спортової Централі. Подробиці змагань і їх висліди будуть своєчасно проголошені.

ВІДДІЛИ УНС КЛІВЛЕНДУ ПОСИЛЮЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНУ КАМПАНІЮ

Клівленд, Огайо. — Посилення організаційної кампанії, яка тепер ведеться для відзначення 65-річчя „Свободи", було головною темою окружних зборів УНСоюзу, що відбулись тут минулої п'ятниці, 29-го серпня, та в яких взяли участь представники 20 на всіх 24 місцевих і довколишніх Відділів УНСоюзу. В нарадах, крім місцевого головного радного УНСоюзу п. Дмитра Шмаґали, взяли участь інші члени Головного Уряду, приявні в Клівленді на конвенції Ліги Молоді: гол. предсідник Д. Галичин, заступники гол. предсідника п. Й. Лисогір і п-ні А. Герман, гол. секретар Я. Падох, гол. радна А. Чопик і ред. А. Драґан. Були приявні та забирали слово також бувші заст. гол. предсідника п-ні Г. Жеребняк і адв. М. Пізнак.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МАЛІ І ВЕЛИКІ ДЕРЖАВИ

Доля малих держав завжди залежна від доброї чи злої волі великих, які в своїй політиці не дуже з ними рахувались. Хоч принцип „сила перед правом" перестав існувати, проте сила великих держав завжди була вирішним фактором, бо вона створювала доконані факти і встановлювала бажаний їй порядок. Поважним ударом для цих відносин було проголошення Вудро Вилсоном права самоозначення для народів. Правда, у практиці не застосовано його відразу до всіх народів, зокрема відмовлено того права українському народові. Однак, принцип залишився, і всі народи, які не здобули ще своєї державної самостійности, покликаються на нього так само, як українці покликаються на факт зреалізування того свого права на самовизначення актом 22-го січня 1918 року.

Після банкрутства Ліги Націй, що проявилося вибухом другої світової війни, малі країни знову почали падати жертвою самоволі великих — з одного боку Німеччини, з другого Совєтів. На жаль, західні великодержави під час останньої війни воскресили давню практику — вирішувати всі справи світу авторитативно, не запитуючи думки і не рахуючись з волею інших, слабших народів. За цим принципом відбулися конференції у Тегерані, Каїро, Ялті і Потсдамі, де визначувано державні кордони, не запросивши на наради навіть представників тих народів, про які йшла мова. Застосована тоді З'єдиненими Державами і Англією, ця практика відразу помстилася, бо Совєти побачили в ній заохоту для свого імперіялізму: самовільно вирішувати долю цілого ряду малих країн Східньої і Середньої Европи. Таким чином постала ціла мережа сателітних держав і народилась новітня концепція підсовєтського сателітства: формальної незалежности з вивіскою окремої держави і фактичною рабською залежністю від Москви, куди більшою й тіснішою, ніж була залежність від Золотої Орди підбитих татарами країн у середньовіччі.

Совєти зберегли цей порядок речей також на терені організації Об'єднаних Націй, наступниці Ліги Націй, що знову відновила принцип рівности великих і малих держав у вирішуванні міжнародніх проблем, які є темою розгляду тієї установи. Цинізм совєтської ролі „оборонця" малих держав і народів, що ніби терплять від західного імперіялізму, полягає в тому, що СССР не тільки сам є найбільшим поневолювачем, але й послідовно додержує засади, що з малими державами нема чого рахуватися у вирішуванні міжнародних справ, і що тільки великодержави повинні правити світом — до часу, коли на їх місці стане одна „порядкуюча" совєтська потуга з одним для всього світу диспозиційним осередком у Москві. Покищо, коли Совєти ще офіційно визнають принцип співіснування, вони раз-у-раз настоюють на переведенні конференцій на вершинах, щоб у найвужчому колі вирішувати міжнародні проблеми. Якщо вони жадали в Комісію Об'єднаних Націй для справ роззброєння включити всіх 81 держав, то тільки тому, що знали, що на такому зборищі неможливо розглядати такої складної проблеми, і свідомо хотіли вбити саму справу. Зрештою Хрущов раз-у-раз натякає і заявляє, що не тільки справу роззброєння, але й інші міжнародні проблеми він найрадше „розв'язав би" в чотирі очі з американським президентом. Очевидно, що це теж блеф, бо істотною ціллю такої зустрічі було б для Хрущова піднесення його власного престижу та використання такої зустрічі для большевицької пропаґанди, без сутньої користи для обговорюваних справ. Але в основі такого ставлення справи лежить совєтський принцип — диктувати малим державам.

З'єдинені Держави і під їх натиском Англія протиставляться цій теорії і практиці концепцією колективної відповідальности великих і малих держав, згуртованих на базі чартеру Об'єднаних Націй. Тому в останньому середньосхідньому конфлікті ЗДА й Англія відкинули плян Хрущова провести конференцію на вершинах з участю тільки п'ятьох держав (ЗДА, СССР, Англія, Франція і Індія) і сфорсували плян конференції на вершинах в рямцях Ради Безпеки, потім — передачу всієї справи Генеральній Асамблеї ОН. Совєтській методиці „атомового шантажу" Айзенгавер протиставив право колективної безпеки та обов'язок великих держав допомагати загроженим малим країнам. Принципові диктатури одної великодержави чи невеликого гурту великодержав протиставиться принцип міжнародної демократії, в якій малі держави вимагають не тільки в теорії, але й в практиці співвирішного голосу .Покищо йде боротьба тільки за цей принцип міжнародньої демократії. Коли він увійде в світогляд керівних мужів вільного світу і буде послідовно стосований у практиці, тоді, згодом, світ не придивлятиметься байдуже совєтській поведінці в Україні, Прибалтиці, на Кавказі чи Мадярщині.

МІСТЕРІЇ З ПРОТЕСТОМ ГЕМІНҐВЕЯ

Американські часописи з 6 серпня ц. р., подали повідомлення, що Ернст Гемінґвей, відомий американський письменник і лавреат Нобеля, запротестував проти передруку трьох своїх новель, темою яких є події громадянської війни в Еспанії.

Згідно з цим повідомленням, Гемінґвей подав через свого адвоката судову скаргу на видавництво журналу „Есквайр" за плянований передрук його трьох новель, зміщених у цьому ж журналі в 1938 і 1939 роках, коли був він американським пресовим кореспондентом в Еспанії і водночас із цим прихильником „льоялістів", чи точніше еспанських „червоних бриґад", підтримуваних Москвою. В поданій з цього приводу скарзі стверджується, що передрук цих творів не тільки порушить авторські права (Гемінґвей дозволяв тільки на одноразовий їх друк), але й принесе велику й невиправдану шкоду для нього, як письменника, особливо в теперішній час. „Дозволяю собі звернути увагу — сказано в скарзі, — і, знає це добре сам суд, що час може мати сприятливий або й несприятливий вплив на мистецькі твори і їх авторів. — Прикладом цього може бути зміна ставлення людей до творів, писаних у той час, коли Росія була нашим союзником, в порівнянні із ставленням цієї ж суспільности до цих же письменників і їх творів тепер, коли Росія, є мабуть, чи не одним із найбільших наших ворогів." Тому, як стверджено в судовій скарзі, ніхто сьогодні не може оцінити шкоди, яка могла б виникнути з передруку інкримінованих новель.

Заголовки новель, що їх задумувало передрукувати видавництво „Есквайр" в запляновaній антології американської прози, такі: „Денунціяція", „Метелик і танк", і „Ніч перед боєм". Всі вони написані на підставі подій, що відбувалися у барі „Чікот" і навколо нього у Мадриді під час громадянської війни в Еспанії у 30-их роках. Герої цих оповідань виявляють явні симпатії до червоних „льоялістів" і свою нехіть до збройних сил генерала Франко.

Розгляд цієї справи в нюйоркському стейтовому Найвищому Суді мав відбутися в середу 6-го серпня ц. р., але того самого дня Гемінґвей заявив у довгій телефонічній розмові з журналістами, що він не виступав у цій справі з протестом і не подавав особисто до суду ніякої заяви, в якій стверджувалося б, що передрук згаданих новель міг би мати небажані наслідки. Судову скаргу подав його адвокат Афрде Райс самовільно, без його, Гемінґвея, відома і згоди. Далі Гемінґвей заявив, що йому байдуже, чи хтонебудь сьогодні буде порушений або обурений такими чи іншими політичними поглядами, висловленими в його новелях, бо йому, як письменникові, йде тільки про те, щоб вони були вірні й добрі з мистецького погляду. Разом із цим Гемінґвей сповістив, що він відкликав скаргу проти видавництва журналу „Есквайр", і що видавництво погодилося надрукувати тільки одну із вище згаданих новель, а саме „Метелик і танк". Подавши все це до відома, Гемінґвей ствердив, що він відмовив дозволу на передрук двох дальших оповідань з огляду на їх літературну недосконалість („вони не такі добрі, як би я цього хотів") і на те, що він хотів би їх перед передруком у книжковому виданні основно виправити. Щождо висловлених у скарзі думав про шкідливість передрукування цих новель у теперішній час, то вони йому, Гемінґвеєві не належать, але вжив їх адвокат, вважаючи, що він так думає.

Темою новелі „Метелик і танк", що на її передрук погодився Гемінґвей, є подія з часу громадянської війни в Еспанії. Це розповідь про цивіліста, якого важко побивають і розстрілюють „льоялісти" за те, що відважився пообсипувати їх порошком проти інсект. У своїх оповіданнях, як заявив Гемінґвей, він не намагається бути прольоялістом чи антильоялістом, але, якщо хто хотів би про це знати, то він був за льоялістів колись і ставиться ...прихильно до їхньої справи сьогодні.

Скарга, подана адвокатом Гемінґвея до суду проти передруку його новель й, особливо, зафіксовані в ній мотиви, цілком розбігаються із відкликом Гемінґвея і його новими ствердженнями. Які причини спонукали видатного письменника виступити із запереченням заяви про те що Росія є одним із найбільших ворогів Америки — залишається таємницею. З поданого Гемінґвеєм з'ясування виходило б, що він ще не має бажання зовсім поривати із своїми колишніми про-червоними симпатіями. А може просто Гемінґвей не бажає визначати ще відкрито свого справжнього ставлення до комунізму і Москви, керуючись опортуністичними мотивами, особливо ж тим, щоб не втратити читачів і можливостей видавати свої твори у країнах поза залізною завісою.

О. Р.

I. С-ій

НОВІТНІ КОНКІСТАДОРИ

Здається, що часи відкрить нових земель, часи Марко Польо, Колюмба, Васко да Ґама, Кортеза — минули безповоротно. Нудно на нашій, змалілій нікчемно, земній кулі. Нічого тут, ніби, відкривати. Облітає людина ґльоб наче джміль, що кружляє з гудінням у липневу спеку довкола церковної бані. У кожну закутину землі заглянути легко з пташиного льоту. Але-ж це нецікаво! Плянета вже наче іграшка в руках людини. Опоясують її „експлорери" й „спутніки" з тріюмфом, все ще зачеркуючи могутні еліпси людської думки. Ще мить, і еліпса розірветься в безконечну пряму, схопить арканом Місяць. Визволяться мрійники з магнетних обіймів Землі і, як модерні конкістадори, полетять відкривати вже не нові континенти чи острови, а — нові плянети.

Які б висліди їх поривів і відваги не були, одне безсумнівне: хто занадто задивиться в простори, зайнятий своїми приготуваннями й експериментами, може прогавити велику нагоду, може не добачити, що на плянеті, на якій стоїть, не так уже нудно й нецікаво. Що і тут є ще що відкривати.

Тільки треба зрозуміти глибший сенс неспокоїв останніх років і навіть місяців, треба вдуматися в феномен зросту сил азійсько - африканського бльоку. Це, по періоді відкрить земель і континентів, ввійшли ми в неменше тривожну, вирішну, багату в драматизм добу відкриття народів, що їх досі не добачувано, що досі не існували на політичній мапі світу.

Але вибиратися на ці відкриття, як бувало, вже не можна. Не можна наповнити фреґат горлорізами й бешкетниками, готовими на все. Не здивуєш тубільців появою блідолицих богів на білих конях. Не обдуриш дзеркальцями та брязкальцями. І прапору не застромиш, зазначуючи своє володіння, бо зірвуть прапор, потопчуть у гніві. І мріяти не можна, , що навантажиш кораблі грабованим золотом і скарбами - окупом від тубільних королів.

Сьогодні виробляються і вдосконалюються нові методи. У бюджетах великодержав зростають з року на рік суми на допомогу відсталим країнам. Пливуть кораблі з новітніми конкістадормн до далеких пристаней і гаваней. А на них же не сотки жадних пригод і наживи горлорізів, а сотні інженерів, вишколених техніків, учителів і різних фахівців, що допомагатимуть відсталим народам будувати власну національну економіку, власну державу. На них машини ,турбіни, пляни електрівень, гребель, шкіл, доріг .На них — зброя для нових армій.

Гарячково метушаться новітні конкістадори в пристанях пробуджених континентів, мандрують у глибину країн, пізнають нові народи, їх культуру, їх світогляд, їх потреби. Змагають зробити з них своїх приятелів і союзників.

Змаг набирає ґрандіозних розмірів, може більших як колишній двобій між Еспанією й Англією за панування над морями. Тепер ціна більша, ціна — панування над світом. Переможе, як перемагав колись, той, у кого більше мужности ,сприту і вміння з'єднувати собі серця нововідкритих народів.

МІЖ АНГЛІЄЮ І ІСЛЯНДІЄЮ ВИБУХ ГОСТРИЙ СПІР ЗА РИБОЛОВЛЮ

Рейкіявік. — У зв'язку з проголошенням Ісляндією, що вона забороняє всім чужим країнам ловити рибу на водах Атлянтику у 12-милевій прибережній смузі, вибух гострий спір з Англією, яка заявила, що не визнає того розпорядку. Фльотиля англійських рибалок відплила наприкінці минулого тижня знову на ісляндські води, під охороною ескадри англійських воєнних кораблів. Ісляндський прем'єр Герман Йонассон заявив, що „ми боремося проти хуртовини, вульканічних вебухів і землетрусів" і тому, мовляв, ісляндці не дадуть себе застрашити англійськими воєнними кораблями. Данія пробує посередничити.

Юрій Студинський

ПО ВЕЛИКОМУ ДИПЛОМАТИЧНОМУ СЕЗОНІ

В останніх тижнях провізорична столиця Німецької Союзної Республіки, Бонн, приймала в своїх мурах передових державних мужів західнього світу. Відвідини державного секретаря Доллеса, прем'єра Туреччини Мендереса та прем'єра Італії Фанфані і нарешті міністра зовнішніх справ Франції де Мервіля були тісно пов'язані з подіями на Середньому Сході.

На Середньому Сході, тобто в арабському світі, Німеччина відіграє передову господарську ролю, а при тому вона зуміла розв'язати дуже корисно для себе жидівську проблему, не викликуючи серед арабських держав особливих протестів. Для ілюстрації подамо, що коли якась приватна людина має на своєму пашпорті в'їздову візу до жидівської держави, то її автоматично не впускають вже ні до якої арабської країни. Отже, Бонн мусить робити різного роду дипломатичні вихиляси, щоб не захитати своєї позиції між арабським світом та Ізраїлем. А це — не легка справа. З другого боку уряд Союзної Німецької Республіки пильно стежить за тим, щоб ніяка арабська держава не визнала т. зв. Німецької Демократичної Республіки, тобто східної зони. Тому Бонн так поспішився із визнанням нового режиму в Іраку.

Між Аденауером і Доллесом існує також особиста приязнь. А це, без сумніву, багато помагає в розмовах між Бонном і Вашинґтоном. Зрештою, німецькі урядові кола добре відчувають, що забезпека Німеччини проти Совєтського Союзу лежить в американських руках. Короткий комунікат, в якому стверджено однозвучність поглядів ЗДА і Німеччини, був наче фіналом переговорів між передовим державним мужем Німеччини і провідником зовнішньої американської політики. Відомий інцидент, коли Доллес вручив німецькому канцлерові парасоль, щоб охоронити його перед дощем, і заява Доллеса, що Німеччина й ЗДА при кожній нагоді стоять разом під одним парасолем, є, може, найкращою ілюстрацією взаємин між цими двома потугами.

Прем'єр Туреччини приїхав до Бонну передусім у фінансових справах. Німеччина відкрила Туреччині дуже високий кредит. Ці дві держави, які лежать на найбільш невральґічних пунктах між Сходом і Заходом, намагаються за всяку ціну затримати між собою якнайтісніший зв'язок. Великі кошти утримання турецької армії та модернізація промислу і господарського життя викликують в Туреччині постійну фінансову кризу.

З сердечністю вітав боннський уряд прем'єр-міністра Італії Фанфані. В цих двох країнах державний провід перебуває в руках Християнської партії. Тому в особі Фанфані німецькі політики вітали не тільки прем'єра заприязненої держави, але й визначного ідеолога християнської соціології. Фанфані — відомий теоретик у цій ділянці, а його твори з християнської соціології мають світову славу. Але візита Фанфані була тісно сполучена також з подіями на Середньому Сході. Італія теж хоче мати зв'язок із арабським світом, а договір між Італією і Марокко в справі експлуатації нафти, у якому Італія забезпечила 75 відсотків чистого прибутку марокканцям, мав бути, на думку Фанфані, зразком для нав'язання господарських взаємин між Европою і арабським світом. Фанфані старається всіма силами погодити західній світ із арабським націоналізмом, і вважає, що в першій мірі треба б було змінити, власне дати інші кляузулі, всім дотеперішнім договорам між арабськими державами та Заходом.

Нарешті приїзд французького міністра зовнішніх справ де Мервіля, що перед покликанням його на цей пост був амбасадором Франції при німецькому уряді, мав на меті вияснити в Бонні французьку політику на Середньому Сході і одночасно погодити Рим із Парижем. В цьому випадку був посередником Бонн. Коротко кажучи, Рим і Бонн намагаються по своїм силам — а ці обидві держави не мають рішального впливу на хід міжнародних подій, — знайти компроміс між арабським націоналізмом і Заходом. Такий компроміс був би головним чинником, що мав би силу спинити поширення большевицької небезпеки на Середньому Сході.

БАГАТО ЗЕР І ОДИНИЦЯ

Париж. — До 28-го вересня залишилося не так багато часу. Уряд поспішно працює над конституцією, а опозиція починає підготовляти свою кампанію проти. Поза комуністами — опозиція нечисленна, але вона є. Положення її незручне тим, що вона виступає по одному боці барикади з комуністами. Це відразу насторожує. Але все ж тієї опозиції уряд побоюється і дуже пильно рахує свої шанси.

Недавно генерал де Ґоль скликав префектів і запитав, як уявляють вони собі вислід референдуму. В загальному префекти вважають, що за конституцію впаде 55-85% голосів. Але уряд цим не задовольнився. Він звернувся до французького Інституту публічної опінії (французький Ґаллуп). На запити Інституту 54% відповіло, що вважають прихід до влади де Ґоля фактом позитивним, 26 відсотків вважають це найменшим злом і лише 9% висловилися проти. На запит, чи мають запитані довір'я до де Ґоля в переведенні реформи конституції — 70% відповіли позитивно.

Але, не зважаючи на цю математику, можна було б побоюватись за висліди референдуму, якщо він проходитиме пізніше як 28 вересня. До того часу опозиція не матиме часу підготовитись. В літні місяці французи байдужі до всякої політики, кожен хоче якнайскорше відпочити, а пристрасті розпалються аж восени. Але тоді буде вже запізно.

Опозиція несміливо починає шукати арґументів. Комуністи виявились спеціялістами у використовуванні злободенних подій і фактів, але саме тепер нема чого використовувати. Навпаки, постава де Ґоля до пропозицій Хрущова, його незалежність у відношенні до американської позиції супроти „зустрічі на вершинах" вибивають комуністам зброю з рук. В ділянці ідеологічній, в ділянці оборони демократії — комуністи таки не мають що сказати, бо ще в пам'яті у всіх справа Надя і Малетера, а свіжі атаки Москви на польських інтелектуалів і Тіта ніяк не дають змоги вживати арґументу оборони демократії.

З цього погляду ліва некомуністична опозиція має кращу позицію. Вона покликається на два факти: Альжир і персональні справи.

Всі сподівались, що ген. де Ґоль закінчить війну в Альжирі й звільнить країну від її величезних тягарів. — Проголошення генералом ідеї рівноправности альжирців і права забрати голос у власних справах, були натяками на нову політику. Але нічого не сталося. Як відомо, покищо інтеґровано тільки пошту, чи точніше — поштові марки метрополії ввійшли в ужиток в Альжирі. Це дуже мало. Об'єднання радіо дало тільки те, що альжирські (мало популярні) прихильники зміцнення впливу армії мають голос і в метрополії.

Інтеґрація грошей вже зустрічає слушні побоювання: якщо урівноправнити альжирські банкноти, тоді підпільники матимуть змогу за альжирські гроші купувати зброю в усьому світі, користуватимуться повністю франком.

Опозиція підкреслює, що фактично Францією далі править Альжир. На доказ цього витягає те, що підвищення податків на 55 мільярдів у метрополії ніяк не торкнулось Альжиру й альжирських підприємців, які на війні роблять знамениті інтереси. Підвищено ціну на бензину у Франції так, що тепер вона вдвоє вища, як в Альжирі. Чому? Щоб альжирські колоніялісти й далі заробляли, — відповідає опозиція Мендес-Франса.

В особистій площині опозиція звертає увагу на факт, що коли всі хотіли зміни режиму, то саме де Ґоль її не переводить. Затверджено позиції генералів, які досі тримали владу в Альжирі, а на впливових становищах залишилися всі ті політики, що визначали хід політики IV Республіки, яку начебто поховано. Якщо попередній режим був такий поганий, що треба було кликати де Ґоля, то нічого ж не покращало, коли де Ґоль спирається на всіх дотеперішніх лідерах. Де Ґоль не змінив людей, а леґалізував доцьогочасних, і коли введе конституцію, яка запевнить стабільність урядові, то тим запевнить тільки

(Закінчення на стор. 3-тій)

ДЕНЬ МИНУВ...

День минув . . .
Нічого! — прийде завтра,
Щоб зробити
все, що не зробив,
Щоб зробити
те, що не зібрав ти,
Долюбити
що не долюбив.

Молодому
добре так гадати —
Перед ним
безкрає майбуття.
А мені —
до болю жаль віддати
Кожен день
і кожну мить життя.

День минув . . .
Рятуйте, добрі люди,
Та коли ж
упоратись мені?!
Завтра? — так,
воно ще певно буде,
А позавтра —
буде, чи вже ні? . . .

Якщо й буде —
марні сподівання:
Сил нових
воно не принесе . . .
Нині, нині
слід без зволікання
Все здійснити
й виконати все!

НАТАЛЯ ЗАБІЛА

В. Барка

УВАГИ ПРО ПОЕЗІЮ СТАРОВИННУ І СУЧАСНУ

(6)

Ця піднесеність і в метафорах інших її віршів: „дня гарячого обійми"; „вітру руки"; „плащ ізсунувся із пліч світанку"; „золоте божевілля"; деревце мого життя"; „свічок співуче світло"; „травники схилені — прочани, що в грудях свій шляхетний скарб несуть"; „мед творчости"; „конвалій кров".

Шуварській належать мініятури, які можна причислити до найліричніших звучанням і рисунком в нашому модернізмі; повні високого світла, в якому замкнуто символ і смуток: при них твориться малюнок, сповитий поезією самого слова.

Якщо в великому західньому модернізмі сама краса ліричного видива знеславлена і прогнана від порога високосвітних віршових майстерень, то І. Шуварська впускає в свої двері босу сирітку, — виявляється ,що ця сирітка якраз і є принцеса.

Виявляється також: лише тоді, коли зберігається прикмета споконвічної пісенности, як підземний струмок, сам вірш стає ліричною поезією.

Життьових шумів тепер так багато, що вони заглушують справжню поетичність, і є небезпека: під їх мимовільним впливом в групі наших поетів модерної „М о л о д о ї Музи" вкріпиться надто підґвинчений тон і переяскравленість афіш, при „джазовітринному" наборі і порядкові образів.

Колись Бальзак із розпачем вигукнув:

„Як всилити . . . що є поезія, незалежна від ідеї, поезія, котра криється лише в словах, в музиці мови, в черґуванні голосівок і приголосних; але що є також поезія ідей, котра може обійтися без того, що творить поезію слів".

Про це саме, але вже з гіркотою і смутком думав Гоголь:

„Та, леле! це невідпорна істина: що більше поет стає поетом, то більше зображує він почуття, знайомі одним поетам, то помітніше зменшується коло натовпу, що його обступає і, зрештою, так стіснюється ,що він може почислити на пальцях всіх своїх справжніх цінителів".

Хто дожидає літаврів, вінків, чеків від поезії, — жорстоко помиляється.

Але не в тій стороні сенс проблеми і її трудність. Дуже тяжко зберегти слух до найкращої і найсправедливішої тональности п о е з і ї, серед брязкучости фортіссімо подій в наші індустріяльні часи.

Для цього, здається, потрібна подвижницька прив'язаність до зосередженої праці і роздуму в тиші і вчування в настрої природи: найкращої Академії для кожного мистецтва (але не всяке вчування в природу породжує справжню поезію, бо, як зауважено вже в стародавні часи, павук витворює отруту з квітки, з якої бджола збирає нектар).

Серед великого шуму проминають напівпримітно добрі взірці лірики; вони бувають скромні і тихі, як квіти на лісових полянах, але аромат їхнього настрою справжній.

Ми почали уваги про поезію — з виборок про музичність, бо якраз в ній, себто в вираженні характеру музики, на відміну від вираження т. м. „інструментального л а д у", здійснюваного музикальністю, криється, можливо, одна з кількох найпервісніших таємниць справжньої лірики, в наші часи здебільшого занедбаних.

В надрах лірики твориться одно з найцікавіших чудес мистецтва взагалі: музика переходить в живопис; своєю природою безпросторова, дістає тепер простір в словесній картині віршу — в його видиві. Дає йому свою чудесну кров. Без цього чуда нема творення лірики, в її коронних формах і справжній природі, а тільки т. м. „ізотопи" і ними наповнена, за нечисленними винятками ,віршова продукція більшости сучасних різномовних журналів.

Богдан Бойчук

Мабуть найбільше, серед всієї молодої групи, вкорінюється творчістю в духовий ґрунт України*).

Метафори його підняті на рівень західнього неоекспресіоністичного вислову — в верлібрі, ближчому до німецького типу цього віршу, ніж до романського (як то в Рубчака, Тарнавського і Васильківської). „Буря кіс"; „злива мук"; „скапує життя"; „біль риданням розцвітав"; „рани місяця"; „перев'язані у смуток дні"; „гнів плянет"; „тіні наших діл"; трупи домів"; „мідь мускулів розп'ята"; „жовті зуби осени"; „крик . . . клярнета";

„і в серце врізалось
ножа тонким язиком
слово";
„а сонце кидає в вікно
останні мідяки";
„Сповзатиме
гнучка гадюка крови";

Метафоричні порівняння — з подібною ж експресіоністичною патетикою і мальовничістю: „заржавілі уста";

„зеленим полум'ям
весна горіла".

Ліриці Бойчука трудно стати популярною в скорому часі. Вона надто зосереджена в собі і, крім того, відзначається тією суворою ліричною справжністю, яку легко проминає сучасна увага, звикши до переяскравленої легкости.

Крім того ,в її гострій драматичності багато, „брутального р е а л і з м у" деталів „страшнописання".

Можна поділити лірхзм на два роди, даючи їм, наприклад, такі назви: 1) ліризм конвенційний — автор „перевтілюється" свідомістю і створює описи ліричного світу в згоді з прийнятою, вимріяною і викоханою ідеальністю у чому відповідають і для чого вживаються слова і метафори лише певного добору. 2) ліризм абсолютний — автор розкриває в серці незнані йому самому джерела ліричної „висповіді", які силою свого пориву, сили, щирости, надхненности — самі, мов стихійними діями з таємничою творчістю, приносять до свідомости необхідні мовні вирази свого палання.

До першого роду належала в Україні народницько - сентиментальна лірика. Обидва роди мають свої ріжновидності.

Поезія Б. Бойчука належить до другого роду, який вимагає особливої зібраности душевних сил, високого рівня культури, вірности духовній правді.

Склад його лірики — строгий і мужній, з багатими вжитками музичного способу в композиціях віршів; її патетика, зосереджена пристрасть мовного карбу, енергія в ритміці самих форм, а головне — правдивий вираз цілісного душевного стану, не підміненого зовнішніми предметно - описовими каталогами модернізованого ліризму, її живий і глибокий суб'єктивізм, етична чистота, твердий рисунок: все це становить прикмети, дуже доброго почину в поетичній біографії Б. Бойчука.

*) „Справжня національність, — казав Гоголь — не в описі сарафану, але в самому духові народу".

Микола Ценко

ПЕРЕД XIII-ою ВСЕАМЕРИКАНСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ ДЛЯ ГРОМАДЯНСЬКИХ СПРАВ

В цьому році, в днях 16—19 вересня, у Вашингтоні, в готелі Статлера відбудеться вже 13-та з черги Всеамериканська Конференція для Громадянських Справ, в якій беруть участь звичайно коло 1,000 делеґатів з різнородних суспільно - громадських, станових, реліґійних, молодечих, шкільних і т. п. груп.

Представники деяких українських організацій посилають туди своїх делеґатів (УКК, Союз Українок, Робітничий Союз та деякі місцеві організації), і мабуть, одинока Централя „Самопомочі" від кількох років посилає постійно своїх делеґатів на цю конференцію. Деякі організації станули на становищі, що зогляду на те, що ця конференція не має ані політичної програми, ані політичного характеру, і тому не варто туди посилати наших делеґатів.

На нашу скромну думку становище не вповні слушне, бо тяжко відрізнити, які організації чи конференції в ЗДА мають політичні цілі, згл. ними займаються. Беручи під увагу, яку величезну ролю в ЗДА відограють різні організації, і ті люди, що ними кермують і за ними стоять, то не треба нам жадних подібних конференцій легковажити. Наших делеґатів з різних організацій приймають без труднощів та радо вітають. На протязі кількох днів є необмежені можливості нав'язувати контакти з різними делеґатами зі всіх стейтів ЗДА, беручи участь у працях комісій, яких звичайно є 30—40. Тому при більшій скількості наших делеґатів можна з'єднати безліч приятелів та при кожній темі можна порушити справу поневолених народів взагалі, а українського народу зокрема, а принайменше поінформувати про це присутніх.

Кожного року конференція призначена для якоїсь спеціяльної теми і так в 1956 р. темою був „голосуючий горожанин", а в 1957 р. „справи миру", а цього року 1958 „громадянин у світі, який змінюється", якої завданням буде начеркнути нові завдання, нову відповідальність та нові можливості для усіх громадян зогляду на сучасні зміни в ЗДА та цілому світі.

Тема направду цікава та вдячна у всіх дискусійних групах, коли б наших делеґатів було принайменше кільканадцять.

Беручи під увагу, що кошти участи в конференції не надто великі, бо реєстраційна оплата включаючи 2 сніданки, спільний обід та вечерю (офіційні з програмою) коштує 25 дол., а побут у Вашингтоні 2—3 дні (треба бути у середу, четвер та п'ятницю до полудня), коштує аж не так багато, то мабуть багато наших організацій не лише Центральних, Окружних, але навіть місцевих можуть і, на нашу думку, повинні вислати своїх делеґатів. Для всіх зацікавлених організацій подаємо, що ще тепер можуть зголосити своїх делеґатів на адресу: "National Conference on Citizenship" P. O. Box 172, Rockville, Maryland, бо там мешкає постійно Екзекутивний Директор та ентузіяст конференцій п. Карло Гиятт.

Як деколи навіть легким способом та невеликим коштом можна прислужитися нашій справі, для прикладу подаємо такий випадок:

На конференції з 1956 р. ухвалено, щоб заложити пам'яткову книгу, в якій громадяни ЗДА, складаючи жертви, мали б право ставити внесок, щоб до тої книги вписувано на пам'ятку різних визначних осіб, що в якийнебудь спосіб причинилися для добра, слави і ЗДА чи людства взагалі та в тому напрямі по конференції враз з іншими матеріялами розіслано також квестіонар в тій справі.

Підписаному прийшов на думку, може дещо оригінальний плян, а саме пересилати відповідну жертву та прохати Дирекцію конференції, щоб цю жертву вписали до пам'яткової книги „на пам'ятку знищених, замучених і помордованих мільйонів українців в роках 1920—1956". Яке було наше здивування, коли по якомусь часі прийшов лист від дир. Гиятта з подякою про прийняту жертву, постанову вписати до пам'яткової книги з додатком: „як дивно це діється у тому світі, що ми часто живемо і не знаємо, що десь там далеко від нас гинуть мільйони людей, за цю саму ідею, за яку колись боролися та гинули наші предки".

Книгу цю переховують цілий рік у Конґресовій Бібліотеці, і можуть її оглядати та перечитувати відвідуючі не лише із ЗДА, але з різних країн, а під час Конференції переглядають її та перечитують тисячі делеґатів кожного року.

Сподіємося, що цього року буде дещо більше українських делеґатів, як минулими роками і тому до побачення у Вашингтоні...

ЛІҐА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ І Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ ВІДЗНАЧИЛИ СВОЄ 25-РІЧЧЯ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

чатку українською, а опісля англійською мовами, пригадав, як то на першому Конґресі Молоді в 1933-му році, в результаті якого створено Ліґу, мала дівчина Оля Колісник, тримаючи в руках американський і український прапори, склала в імені всієї молоді приречення на вірність тим прапорам. Знову ж покійний вже сьогодні головний редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга, що репрезентував на тому Конґресі УНСоюз, закликав українську молодь, щоб вона стала необхідним інструментом у великій американській симфонії. До продовжування тих світлих традицій закликав промовець теперішню молодь.

Йосип Гурський, голова Фундації Ліґи, говорив про велике значення для українського виховання і розвитку молодого українського доросту Курсів Українознавства, що їх уже від 5 років влаштовує на Союзівці УНСоюз при активній співпраці Ліґи і її фундації. Живим доказом його тверджень були два учасники цьогорічних курсів: Ґеральд Бобечко і Данило Федак, уже з третьої тут народженої генерації, що з'явились на бенкеті м. і. з бандурами, змайстрованими ними самими, під проводом їхнього інструктора п. М. Дяковського. Між дальшими промовцями були головний предсідник УРСоюзу п. Антін Батюк та голова УККомітету проф. Лев Добрянський. Хвилюючою частиною програми було засвічування 25 свічок на „уродиновому" торті Ліґи. Свічки засвічували дотеперішні президенти Ліґи, першим з яких був п. Степан Шумейко, редактор англомовного „Українського Тижневика" при „Свободі". Ред. Шумейко виголосив при цьому коротку промову, закликаючи молодь працювати ще більш наполегливо для Ліґи і в ній для визволення України, країни їхніх батьків. Президентами Ліґи досі були: Степан Шумейко, адв. Іван Панчук, адв. Іван Романишин, адв. Михайло Пізнак, адв. Іван Робертс, проф. Честер Монастирський, Данило Слободян, Михайло Задорецький, інж. Євген Волошин, інж. Василь Полєвчак, Василь Мураль, Йосип Сміндак, Михайло Соломон, Вол. Губчик, Олександер Прончик і д-р Євген Драґінда.

Атракцією бенкету був виступ відомого телевізійного переможця в знанні американської історії, д-ра Олександра Саса Яворського, якого Т-во Українських Професіоналістів відзначило, як „мужа року". Свою дотепну промову д-р Сас Яворський попередив ... дуетом „Де ти бродиш, моя доле", відспівавши його разом з д-ром Боднаром при акордіоновому акомпаніяменті п. Шіпки. Виступ д-ра Яворського прийняла молодь і гості з величезним ентузіязмом. Після бенкету відбувся баль.

Тарас Шмаґала — новий президент Ліґи

Конвенція продовжувалась у понеділок, 1-го вересня, та закінчилась схваленням відповідних резолюцій і вибором нової управи, в склад якої увійшли: Тарас Шмаґала (син відомого піонера УНСоюзу, головного радного Дмитра Шмаґали) — президент, Мирон Куропась (син інж. Степана Куропася, головного контролера УНСоюзу) і Джені Когут — заступники президента, В. Сосновський — касир, Еміль Дочик — фінансовий серектар, Дольорес Говим — рекордова секретарка та В. Боднар, Ол. Данько, д-р Є. Драґінда, Й. Яворський і Й. Сміндак — дорадники. Конвенцію закінчено відспіванням американського, канадійського і українського національних гимнів.

В ЛИТТЛ РОКУ ВІДКЛАДЕНО НАВЧАННЯ ДО 15-го ВЕРЕСНЯ

Литтл Рок, Аркенсо. — 1-го вересня Шкільна Рада в Литтл Року більшістю 5-ох голосів до 1-го ухвалила відкласти навчання в Центральній Середній Школі до 15-го вересня, хоч давніше вирішено було, щоб навчання в цій школі починалося вже 8-го вересня. В інших публічних народних і середніх школах, до яких не зголосилися кольорові учні, навчання починається вже 4-го вересня в четвер. Шкільна Рада вирішила відкласти початок навчання в Центральній Середній Школі тому, щоб не загострювати становища. Адвокат Шкільної Ради Р. С. Ботлер заявив, що він вірить у справедливість своєї справи, бо суддя окружного федерального суду Гаррі С. Лемлі вирішив, щоб на 2.5 року припинити об'єднання школи в Литтл Року, і Найвищий Суд ЗДА повинен затвердити це зарядження федерального судді. Коли б Шкільна Рада вирішила відкрити Центральну Середню Школу вчасніше, то створила б цим для себе неприхильний настрій в суддів Найвищого Суду, які мають розглядати апеляцію в цій справі аж 11-го вересня. У всіх інших школах у стейті Аркенсо навчання почалося вже 2-го вересня. (В тому стейті незначне число шкіл поза столицею є вже об'єднані.) Судді Найвищого Суду 11-го вересня будуть продовжувати переслухання на надзвичайній сесії. Та ще не є відоме, що зробить губернатор Орвел Е. Фобус, який може наказати відкрити Центральну Середню Школу вже 8-го вересня. Губернатор Фобус твердить, що допущення кольорових учнів до центральної школи спричинило б кровопролиття і неспокій населення. Він заявив, що покористується новоухваленим законом, який уповноважує його закрити кожну публічну школу, в якій з наказу суду мали б навчатися кольорові учні разом із білими. Губернатор Фобус думає, що правно можна почати навчання вже 8-го вересня, хоч Апеляційний Суд зарядив, щоб навчання в Центральній Середній Школі почималося аж після вирішення цієї справи Найвищим Судом ЗДА.

Президент підписав закони про збільшення старечих пенсій і допомогу закордонові

Вашингтон. — 29-го серпня президент Айзенгавер підписав закон про збільшення старечих пенсій із соціяльного забезпечення на 7 відсотків. Від 1-го лютого 12 мільйонів осіб, в тому 9,600,000 емеритів, а решта вдови, жінки, діти, або батьки по емеритах, дістануть збільшені емеритури, а працедавці і затруднені від 1-го січня платитимуть збільшені вкладки до соціяльного забезпечення. Найменша емеритура для одної особи виноситиме 33 доляри, а найбільша — 116 долярів. До соціяльного забезпечення належить 75 мільйонів осіб. Президент назвав цей закон „першим кроком до поліпшення соціяльного забезпечення", до якого належать 9 осіб із кожної десятки затруднених. — 29-го серпня Президент підписав також закон про допомогу закордонові, згідно з яким ЗДА мають видати на військову й економічну допомогу закордонним країнам в цьому фінансовому році 3,298,092,500 долярів. Разом із цією сумою ЗДА видадуть на допомогу закордонові від 1948 року 52,291,092,500 долярів, а від закінчення другої світової війни — 70,000,000 долярів.

● **Автомобільна фірма „Джеперал Моторс"** від 1-го жовтня ц. р. починає продавати моделі „кадільяків" і „понтіяків" 1959 року. Нові моделі авт довші, ширші і нижчі від теперішніх.

Концерт для відзначення 10-річчя УВАН в Канаді

Цього року відзначають десятиліття існування ВУАН в Канаді. Група українсько - канадійських мистців рішила відзначити той ювілей концертом, щоб фінансово допомогти виданням УВАН, бо УВАН від жадної громадської установи не має систематичної допомоги на свої видання, а тільки випадкові. Три сестри Білоуси були ініціяторками цього концерту, і головні точки програми це були їх виступи. Концерт відбувся в УНДомі. Вінніпезьке громадянство раніше дуже цінувало виступи цього тріо, але сестри одружились і роз'їхались по різних містах Канади, і тріо на деякий час розпалось. Тепер вони знов зібрались у Вінніпеґу по дорозі до Ванкуверу, куди переїздить вся родина і як раз заініціювали цю імпрезу.

Милі чисті голоси, гарний підбір пісень англійських і українських, добре зіспівані голоси, все це робило приємне враження культурного співу, який не часто доводиться чути.

Панна Ірина Батицька виступала з майстерною грою на скрипці (дві точки). Був виступ учениці школи В. Кисілевської її доньки Вірляни, яка вже тепер заповідається бути небуденною піяністкою. Мирослава Біраковська з балетної студії Нижанківської-Снігурович виступила в українському танку з намистом, укладеним її професоркою, і з чуттям передала нюанси танку. Присутня публіка, що вщерть виповнила залю, кожен виступ нагороджувала захопленими оплесками. Після концерту замість квітів всім учасницям Уп. УВАН роздала свої видання - книжки УВАН, які вручав виконавцям д-р М. Мандрика, заступник голови УВАН у Канаді.

Відкривав і закривав концерт голова УВАН проф. Я. Рудницький короткими промовами і подякою і мистцям і присутньому громадянству.

Концерт дав прибуток в сумі $75,50. УВАН плянує чергові імпрези з нагоди свого десятиліття.

К. Антонович

399 ОСІБ ЗГИНУЛО НА ШЛЯХАХ В АВТОВИХ КАТАСТРОФАХ

Ню Йорк. — Цього року в автових катастрофах згинуло 399 осіб, хоч Рада Крайової безпеки в Шикаґо передбачала, що впродовж трьох днів кінця тижня „Дня Праці" згине 420 осіб. 1951 року згинула була 461 особа, а 1957 року — 445.

● **У столиці Формози, Тайпеї**, вилетіла в повітря фабрика феєрверків, де, зокрема продуковано дитячу іграшку — „атомову гармату". У цій фабриці працювало багато нелітніх дівчат. 23 робітниці згинули, а кільканадцять поранено. Також згинув 9-річний хлопчина, який бавився на вулиці. Арештовано власника, який під час вибуху знаходився у себе вдома.

БАГАТО ЗЕР І ОДИНИЦЯ

(Закінчення зі стор. 2)

незмінність дотеперішнього складу. Чи це можна назвати зміною режиму?

Де Голь вважав своїм завданням привернути єдність розсвареної Франції, звести до спільного знаменика всі існуючі сили. Він наче збирав в один ряд всі зера, а себе поставив перед ними як одиницю, що надає тому рядові вартости. Це правда. Але правда також, що нема ніякого оновлення в ідеологічній і моральній площині, а без цього не може бути ніякої основної зміни.

Ось чому ми кажемо, що коли референдум відбудеться пізніше, то він може не вдатися. Зрозуміння представленого вище стану дійшло б до свідомости загалу. Покищо до свідомости це ще не дійшло, як не дійшло й зміцнення ролі армії, чи, краще сказати, певних раддикальніших правих елементів в армії.

Запляновані перегрупування партій — не дали досі нічого. Спроби Бідо створити християнську демократію — не вдалися. Спроби перегрупувати лівицю також не вдалися. І якщо можна сказати, що де Голь вніс дещо патосу, то не можна сказати, щоб він приніс багато етосу. А це дуже важливо, бо патос швидко минеться, і тоді нічого не лишиться.

Праві займуть виразні позиції, а тоді почнеться наступ лівих і відновиться поділ, отже відновиться внутрішнє змагання, що знову паралізуватиме націю. Можна припускати, що саме на це розраховують комуністи. Не маючи змоги повалити де Голя, вони рішили спекти печеню після ухвалення конституції. Якщо тоді будуть заганяти комуністів у підпілля, тим більше буде для них можливости з'єднувати собі симпатії загалу. Бо у Франції кожен покривджений знайде симпатію.

Вхід Молле до уряду матиме своїм наслідком повне спаралізування соціялістичної партії. Він не допускає до вироблення виразної позиції соціялістів. Конґрес відбудеться запізно, і це приведе до розвалу партії. На цьому скористають тільки комуністи, як тільки вони скористали на тому, що саме соціялісти поглибили альжирський конфлікт.

Правда, праві розраховують на те, що вони займуть такі позиції, з яких не страшні будуть комуністи. Може й так, але якщо комунізму не зліквідувати політично, тоді треба погодитись на тривкий поділ нації на два ворогуючі табори з усіми можливостями, які з цього випливають.

Але в серпні ніхто цим не журиться. Єдина турбота — погода, що поза Рів'єрою — справді катастрофальна.

О. Д-вич.

● **Кипрські греки** проголосили генеральний страйк на знак протесту проти англійських вояків, які застрелили з засідки трьох юнаків, членів підпільної організації, коли вони везли роверами вибухові матеріяли і зброю. У Фамаґусті закрились всі крамниці.

ЗДА, мабуть, боронитимуть острови у протоці Формози проти комуністичної аґресії

Тайпей. — Протягом трьох останніх днів ситуація в обширі протоки Формози знову загострилась. Пейпінське радіо звернулось з новим закликом до націонал-китайської залоги н острові Квімой, щоб вона піддалась і перейшла на сторону комуністичних військ. Націонал-китайська розвідка твердить, що комуністи зосередили напроти остробів Квімой і Матсу на побережжі китайського суходолу 320,000 війська. З другого боку зросли познаки, що ЗДА збройно помагатимуть націонал-китайцям боронити ті острови проти комуністичної інвазії. В столиці Формози (Тайвані) секретар армії Вілбер Брукер і ген Ісаак Вайт, командант американських суходільних військ в тихоокеанському обширі, перевели наради з марш. Чіянґ Кай-шеком і ген. Ванґ Шу-мінґом, головним командантом націонал-китайських збройних сил. Секретар Брукер перестеріг китайських комуністів, щоб вони не легковажили собі попередніх пересторог, що їх зробили президент Айзенгавер і державний секретар Доллес. Сьому фльоту знову скріплено одним літаконосцем і іншими одиницями, так, що вона тепер розпоряджає понад 600 бойовими літаками, з яких більшість спроможна везти атомові бомби. Філіпінське міністерство закордонних справ буцімто дістало повідомлення, що ЗДА активно помагатимуть в обороні островів Квімой і Матсу проти комуністичної аґресії. Тому, що Філіппіни віддалені від Формози тільки на несповна 100 миль, то ця справа близько дотичить їх. Совєтська преса погрожує, що комуністичний Китай „не є сам" і що СССР солідаризується з комуно-китайською ціллю — „визволення" Формози та інших островів.

ЗДА й СССР переговорюватимуть про припинення атомових вибухів

Москва. — Совєтський Союз погодився на пропозицію З'єдинених Держав, щоб 31-го жовтня ц. р. розпочати конференцію тих двох держав і Англії про припинення експериментальних вибухів атомових і водневих бомб. Правда, Нікіта Хрущов заявився в інтерв'ю з представником „Правди" проти передумов, зголошених в англо-американській пропозиції з 22 серпня, а саме, щоб переговори мали на увазі припинення дальших дослідів на один рік, з тим. що після того продовжено б цей період на дальший рік, в залежності від того, як функціонуватиме встановлена контрольно - інспекційна система і чи договірні сторони зберігатимуть умову. Хрущов заявив, що договір повинен обов'язувати „всі держави і по всі часи" та оскаржував ЗДА й Англію і використовування совєтської заяви з 21 березня ц. р про припинення дальших совєтських дослідів, для проводження власних дослідів. Хрущов заявив, що така поведінка ЗДА й Англії звільняє Совєти від їхнього зобов'язання з 21 березня ц. р. Проте — за пресовими коментарями — західні керівні кола вважають всі оті нові Хрущові оскарження і погрози за пропаґандивну декорацію, а сутньою річчю вважають згоду Хрущова на переговори. За суґестією Хрущова, ті переговори триватимуть два до три тижні. Пресовий секретар Білого Дому Джеймс Гаґерті заявив, що за всією віроґідністю президент Айзенгавер не поїде до Женеви на переговори, які вимагатимуть передусім фахівців з атомової ділянки.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Т-во „Українська Січ", Відд. 39, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в неділю, 7-го вересня 1958 р., о год. 3-ій по пол. Всіх членів просимо прибути на збори. Вплачування вкладок і вирівнювання заборгувань, буде 6-го вересня від 7-10 год. веч. і 7-го вересня, від 12-3 год. по пол. — Управа.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Б-во св. Василія, Відд. 168, повідомляє, що Місячні збори, які мали відбутися в неділю, 7-го вересня 1958 р. — не відбудуться — тому що заля, в якій відбуваються збори, зайнята. Збори відбудуться в неділю, 14-го вересня 1958 р., о год. 3-ій по пол. при 760 State St. Просимо прибути на збори і вирівняти залеглі і біжучі вкладки. — Гр. Геґа, предс.; С. Космина, кас.; Г. Бабин, секр.

18 ОСІБ ЗГИНУЛО В ЛЕТУНСЬКІЙ КАТАСТРОФІ

Гуам. — Американський транспортовий військовий літак з 12 пасажирами і 6 особами залоги розбився над Тихим океаном вночі з понеділка на вівторок 2 вересня ц. р. у віддалі 50 миль на захід від острова Гуам. Літак летів до Філіппін. Катастрофа прийшла в 5 хвилин після того, як він відлетів з летовища. Причина невідома: пільот не подав вістки про будь-які труднощі.

Посмертні Згадки

ІГОР, ВОЛОДИМИР СУСЛА, член мол. департаменту Т-ва „Українська Січ", Відд. 59 УНСоюзу в Бриджпорті, Кон., помер 11-го серпня 1958 р., на 7-му році життя. Полишив у смутку родичів, які втратили одинокого сина. Похорон відбувся 13-го серпня, при участи Родини, Членів Відділу і Приятелів, з пох. заведення до української кат. церкви і похоронено на цвинтарі св. Михаїла в Стретфорді, Конн. — В. Й. П!
М. Галькевич, секр.

ОЛЕНА СЕНІВ, членкиня 239 Відд. УНСоюзу у Филаделфії, померла дня 16-го серпня 1958 року, ненадійно, на 29-му році життя. Покійна Олена залишила тяжкий біль недавно одруженого чоловіка, родичів і дві сестри. По Покійній полишився щирий жаль серед Управи, членів Відділу і всіх, хто Її знав. — В. Їй П!
Управа

ВАСИЛЬ СЕНКО, член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 232 УНСоюзу в Донора, Па., помер 9-го серпня 1958 р. Покійний походив з Красна, пов. Кросно, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину, 3 синів, замужню доньку та одну внучку. Похорон відбувся 13-го серпня 1958 р., з церкви св. Михаїла, на цвинтар св. Михаїла. — В. Й. П!
С. Сенко, секр.

МИХАЇЛ ХАМУЛЯК, довголітній член УНСоюзу, а від 1940 року, член Т-ва „Запорозька Січ", Від. 75 в Дітройті, Миш., помер 28-го липня 1958 р., на 65-му році життя. Покійний походив зі с. Глібовичі, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив горем прибитих: дружину Анну, 2 доньки, Гелену і Софію, сина Івана та 7 внуків. Похорон відбувся 31-го липня, при участі Родини, Членів Відділу та Приятелів, з пох. заведення до греко-кат. церкви св. І. Хрестителя. Похоронено на цвинтарі Holy Sepulchre. — Нехай вільна земля Вашинґтона буде Йому легкою!
М. Присташ, секр.

Світовий Конґрес Литовців вимагає підтримки вільного світу в боротьбі за волю Литви

Ню Йорк. — Тут відбувся 30-го серпня Світовий Конґрес Литовців, який звернувся до вільних держав світу за підтримкою в боротьбі, „за незалежність і волю Литви". Конґрес відбувався під опікою Американсько - Литовської Громади в цій країні і в ньому взяло участь понад 100 делеґатів з Европи, Південної Америки, Канади, Австралії і Нової Зеляндії. Делеґати в готелі Статлер Гілтон прийняли резолюцію, в якій заявляють, що „литовці продовжують вести завзятий спротив чужому пануванню" СССР. В резолюції запевняється, що „литовці не погодилися і ніколи не погодяться на совєтське невільництво". Конґрес закликає уряди вільних держав, щоб „не були партнерами жадного договору ні порозуміння, які потверджували б теперішнє поневолення колись суверенної Литви". Резолюція рекомендує, щоб вільні держави при кожній нагоді заявляли, що „литовський нарід має незаперечні права на державну незалежність і на волю одиниці". В рямках цього Конґресу в Карнеґі Голл відбувся конґерт, в якому брали участь 4 литовські хори з Канади, Клівленду і два з Шикаґо. В неділю в Катедрі св. Патрика литовський єпископ із Риму Вінсент Падольскіс відправив Архиєрейську Службу Божу для відзначення 500-річчя з дня народження св. Казимира, патрона Литви. 4,000 осіб були присутні на цій Службі Божій, а кардинал Френсіс Спелман президував.

● **Федеральні аґенти** сконфіскували в Ню Йорку 30 фунтів опіюму, оціненого на мільйон долярів. Одночасно заарешто-

● **З Йорданії** видалено кореспондента пресової аґенції „Ассошіейтед Пресс", Райнгольда Енша, за його кореспонденцію, в якій він допускає можливість усунення короля Гуссейна та поділ Йорданії між її сусідами.

ТАРЗАН, ч. 4119. Тихо і мирно ?!

— Передусім, я маю трохи пошти для Джансонів, що мешкають в горі над рікою — протяжно мовив Легкий Джов.

— Га, Сем нарікав на духів та інші дивні речі, які він бачив і чув...

— Але це здебільша його уява.

— Ми вже на місці, — перегодом сказав Джов. — Дивно, хоч... здається, ніби тихо.